

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

02 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena și Boico Victor

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2019, în cauza penală în privința lui

Rusu Igor xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat xxxxx

Termenul de examinare:

prima instanță: 03.06.2015 – 21.11.2017;

instanța de apel: 21.12.2017 – 14.06.2019;

instanța de recurs ordinar: 02.09.2019 – 02.09.2020.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 21 noiembrie 2017, a fost încetat procesul penal în privința lui Rusu Igor în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat, în fapt, că Rusu Igor, în perioada 01 ianuarie 2007 – 31 decembrie 2009, activând în baza ordinului nr. 1 din 05 iunie 2003, emis de directorul Puiu Viorel, în calitate de contabil șef al „Privex Prim” SRL, cod fiscal xxxxx, cu sediul amplasat în xxxxx, și fiind responsabil de valorile materiale aflate în gestiunea sa, veniturile obținute de la acordarea serviciilor conform genului de activitate a întreprinderii, ce consta în prelucrarea și fasonarea sticlei plate și deținând posibilitatea de a gestiona mijloacele financiare ale întreprinderii, în intervalul de timp indicat depunea banii încasați în urma activității comerciale a întreprinderii la contul bancar ca încasări de la comercializare, fapt reflectat în rulajele bancare de pe conturile deschise în BC „Victoriabank” SA, iar în contabilitatea întreprinderii, pe care personal o administra, reflecta aceste mijloace bănești ca împrumuturi.

Drept urmare a acțiunilor ilegale întreprinse, folosind situația de serviciu, Rusu Igor a cauzat întreprinderii „Privex Prim” SRL un prejudiciu material în sumă de 1 075 525, 38 lei, fapt confirmat prin conținutul expertizei judiciar-contabile nr. 2332 din 02 aprilie 2011, astfel „Privex Prim” SRL fiindu-i cauzat un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

Prima instanță a încadrat aceste acțiuni ale inculpatului în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, conform indicilor calificativi: *„cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire”*.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea totală a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executare în penitenciar de tip închis.

Totodată, procurorul a solicitat încasarea în beneficiul statului, din contul inculpatului, a cheltuielilor judiciare în sumă de 5 702 lei.

3.1 În argumentarea apelului, a invocat că prima instanță a dat o apreciere juridică eronată probelor administrate în ședința de judecată.

A susținut că martorul Puiu Viorel a declarat următoarele în ședința de judecată:

- împreună cu inculpatul a fondat „Privex Prim” SRL, fiecare asociat deținând câte 50% din capitalul social al întreprinderii;

- inculpatul a gestionat contabilitatea „Privex Prim” SRL în perioada anilor 2003-2012, însă în anul 2009, inculpatul a transmis atribuțiile respective către „Total Consulting” SRL;

- în luna noiembrie 2009, deținând funcția de administrator al „Privex Prim” SRL, după mai multe încercări nereușite a preluat actele de evidență contabilă ale acestei întreprinderi de la „Total Consulting” SRL și a depistat un șir de neclarități, cum ar fi efectuarea unui transfer bănesc în sumă de 18 740 de lei de către „Privex Prim” SRL în beneficiul unei întreprinderi turistice, având ca obiect achitarea serviciilor turistice prestate inculpatului;

- a decis efectuarea unui audit tematic la „Privex Prim” SRL, în baza căruia s-a stabilit că inculpatul a sustras din casieria „Privex Prim” SRL mai mult de un milion de lei sub formă de împrumuturi pe care ulterior nu le-a restituit întreprinderii.

A evidențiat că martorul Volna Veaceslav a declarat următoarele:

- la 01 decembrie 2009, a fost angajat în funcția de director comercial al „Privex Prim” SRL, iar în acea perioadă contabilitatea întreprinderii era gestionată de „Total Consulting” SRL, cu suportul inculpatului;

- din rulajele bancare ale „Privex Prim” SRL a observat că pe contul întreprinderii a fost transferată sub formă de împrumut de la „Elvitis-Com” SRL

suma totală de 300 000 de lei, însă această sumă nu figura în rapoartele financiare întocmite de „Total Consulting” SRL;

- a înțeles că inculpatul avea intenții meschine după ce administratorul „Privex Prim” SRL, Puiu Viorel, a solicitat ca „Total Consulting” SRL să-i predea actele de evidență contabilă ale „Privex Prim” SRL, însă inculpatul s-a opus categoric ca aceste acte să intre în posesia lui Puiu Viorel;

- a remarcat că inculpatul adesea îl grăbea pe Puiu Viorel să semneze dispozițiile de plată ale „Privex Prim” SRL, pentru ca Puiu Viorel să nu pătrundă în esența actelor semnate.

A notat că martorul Ciorbă Sergiu a declarat următoarele în ședința de judecată:

- până în iarna anului 2007, a fost implicat în întocmirea evidenței contabile în cadrul „Privex Prim” SRL, iar în acea perioadă încasările întreprinderii erau compuse din vânzarea producției și împrumuturi primite de la inculpat și de la Puiu Viorel;

- a efectuat doar în acte operațiunile bancare de restituire a împrumuturilor respective, deoarece la bancă mergea altcineva, posibil – inculpatul.

A relevat că martorul Vutcăraș Vasile a declarat următoarele în ședința de judecată:

- este administratorul „Elvitis-Com” SRL, iar inculpatul este nepotul său, căruia în perioada anilor 2006-2011, de mai multe ori i-a împrumutat bani pentru construcția spălătoriei auto, suma totală a împrumuturilor fiind de aproximativ 1 400 000 de lei;

- „Elvitis-Com” SRL i-a împrumutat bani „Privex Prim” SRL, iar împrumuturile a fost restituite integral.

A mai menționat că prin raportul de expertiză judiciar-contabilă nr. 2332 din 27 octombrie 2011, s-a constatat că în perioada anului 2007, mijloacele bănești primite de la prestarea serviciilor și comercializarea mărfurilor au fost depuse la bancă, iar în perioada anilor 2008-2009, au fost efectuate achitări pentru împrumuturi care nu se confirmă prin documente primare, ca fiind introduse în casa „Privex Prim” SRL conform contului de evidență contabilă 241 (casa), în beneficiul persoanei fizice Rusu Igor în sumă de 1 014 767, 54 lei, și reflectarea ca împrumuturi în sumă de 2 096 441, 34 lei, inclusiv:

- în anul 2007 au fost reflectate împrumuturi în sumă totală de 172 440 lei, iar de către „Privex Prim” SRL au fost efectuate neargumentat achitări pentru restituirea împrumuturilor în sumă totală de 52 300 de lei;

- în anul 2008 au fost reflectate împrumuturi în sumă totală de 1 423 875 de lei, iar de către „Privex Prim” SRL au fost efectuate neargumentat achitări pentru restituirea împrumuturilor în sumă totală de 473 099, 04 lei; și

- în anul 2009 au fost reflectate împrumuturi în sumă totală de 550 126, 34 lei, iar de către „Privex Prim” SRL au fost efectuate neargumentat achitări pentru restituirea împrumuturilor în sumă totală de 489 368, 54 lei.

La fel, a indicat că prin acest raport de expertiză judiciar-contabilă, s-a constatat că suma de 2 096 441, 34 lei a fost depusă la contul de decontare a „Privex Prim” SRL ca reprezentând încasări de la vânzări, iar în perioada anilor 2007-2009, reflectarea împrumuturilor după persoana fizică Rusu Igor a fost efectuată cu nerespectarea regulilor generale de ținere a evidenței contabile și cu denaturarea datelor ce țin de împrumuturi bănești (reflectarea în evidența contabilă în lipsa documentelor primare de încasare a împrumuturilor și a contractelor de împrumut).

A făcut trimitere și la rapoartele de expertiză ce demonstrează că semnăturile aplicate pe extrasele bancare, ordinele de plată, dispozițiile de plată și registrele de casă relevante au fost efectuate de inculpat.

A reliefat că deși reprezentantul părții civile „Privex Prim” SRL a declarat în ședința de judecată că întreprinderii nu i-a fost cauzat niciun prejudiciu și că nu există pretenții față de inculpat, prima instanță trebuia să țină cont de faptul că această poziție a fost determinată de remanieri în structura asociațiilor „Privex Prim” SRL, inculpatul obținând un rol decisiv în cadrul întreprinderii.

În continuare, a susținut că prima instanță, contrar prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, nu s-a expus asupra cheltuielilor judiciare.

4. Avocatul Chirica Iurie în numele inculpatului și inculpatul au contestat sentința cu apel, solicitând:

1) casarea totală a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat de sub învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii;

2) casarea încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 22 septembrie 2017, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea apărătorului Chirica Iurie privind dispunerea expertizei judiciar-contabile repetate; și

3) emiterea unei încheieri interlocutorii privind încălcările admise la urmărirea penală.

4.1 În argumentarea apelului, au invocat că învinuirea este fundamentată pe neconcordanța între datele prezentate la bancă beneficiarului „Privex Prim” SRL și datele primare din evidența contabilă a „Privex Prim” SRL, neconcordanță care se datorează nu doar acțiunilor inculpatului, ci și acțiunilor angajaților BC „Victoriabank” SA.

Au susținut că pentru a stabili dacă pe contul „Privex Prim” SRL au fost depuși bani proveniți din comercializarea mărfurilor sau prestarea serviciilor,

era necesar de stabilit dacă „Privex Prim” SRL dispunea de aceste mărfuri sau a prestat serviciile respective.

Aici, au subliniat că din declarațiile martorilor Ciorbă Sergiu și Oleinic Vadim, rezultă că „depunerea banilor proveniți din comercializarea mărfurilor sau prestarea serviciilor” reprezintă o formulare generală, des utilizată de angajații băncii pentru a justifica depunerea banilor pe contul întreprinderii, or în cazul împrumutului sau altor operațiuni este necesar de a prezenta acte juridice confirmative.

Au declarat că pentru a stabili volumul serviciilor prestate și al mărfurilor comercializate de o întreprindere, este necesar de contrapus datele din Registrul mașinii de casă și control al întreprinderii cu datele ce țin de transferurile bancare.

Au afirmat că pentru a demonstra că în perioada anilor 2007-2009, „Privex Prim” SRL nu dispunea de marfă și materie primă în cantități ce ar justifica versiunea că banii în cauză, depuși pe contul „Privex Prim” SRL, au provenit din comercializarea mărfurilor sau prestarea serviciilor, este obligatorie efectuarea unei expertize judiciar-contabile, iar prima instanță neîntemeiat a respins cererea apărării în acest sens.

Totodată, au reliefat că martorii Vutcărău Vasile, Ciorbă Sergiu și Oleinic Vadim au confirmat că în perioada anilor 2007-2009, „Privex Prim” SRL nu a avut un rulaj atât de impunător.

De altfel, au declarat că însuși expertul care a întocmit raportul de expertiză judiciar-contabilă nr. 2332 din 27 octombrie 2011, a explicat că s-a condus doar de datele programului 1C și de datele furnizate de BC „Victoriabank” SA.

Au notat că la sfârșitul anului 2012, prin efectul unei hotărâri judecătorești irevocabile, Puiu Viorel a fost exclus din rândurile asociaților „Privex Prim” SRL și destituit din funcția de administrator, din motivul gestionării frauduloase a întreprinderii.

Au relevat că prima instanță greșit a considerat că raportul de expertiză judiciar-contabilă nr. 2332 din 27 octombrie 2011 este o probă admisibilă și pertinentă, deoarece Rusu Igor a fost lipsit de dreptul de a formula întrebări către expertul judiciar și de a-i prezenta acte suplimentare, în condițiile în care lui Rusu Igor i-a fost adus la cunoștință raportul după efectuarea expertizei, iar solicitarea apărării privind dispunerea expertizei judiciar-contabile repetate, înaintată la urmărirea penală, deși a fost admisă în principiu, nu a fost executată.

În context, au punctat că în scrisoarea de expediere din 12 aprilie 2011 a materialelor pentru efectuarea expertizei judiciar-contabile sunt indicate actele ridicate în baza procesului-verbal de ridicare din 06 aprilie 2011, care au fost recunoscute în calitate de corpuri delictive prin ordonanța ofițerului de urmărire penală din 19 aprilie 2012, însă printre aceste acte nu se regăesc

extrasul din materialele dosarului penal pe 27 de file și forma electronică a programului 1C, acte care în mod inexplicabil au fost puse la baza raportului de expertiză judiciar-contabilă nr. 2332 din 27 octombrie 2011.

În continuare, au arătat că deși la materialele cauzei se regăsește raportul ofițerului de urmărire penală din 16 aprilie 2015 cu propunerea de a înainta o nouă acuzare lui Rusu Igor, cu ulterioara expediere a cauzei penale în instanța de judecată, lui Rusu Igor nu i-a fost înaintată o nouă acuzare, însă nu există nici o ordonanță a procurorului de respingere a propunerii respective.

Au mai invocat că la materialele cauzei sunt anexate indicațiile procurorului din 22 aprilie 2014 privind efectuarea acțiunilor de urmărire penală, care nu au fost îndeplinite, deși aceste acțiuni urmau să contribuie la aflarea adevărului, și anume:

- transmiterea de către ofițerul de urmărire penală a tuturor obiectelor ridicate în cadrul urmăririi penale și soluționarea sortii lor;
- audierea angajaților „Total Consulting” SRL în scopul stabilirii perioadei și particularităților ținerii evidenței contabile a „Privex Prim” SRL;
- ridicarea dărilor de seamă depuse de „Privex Prim” SRL în perioada anilor 2007-2009 în scopul verificării reflectării sumelor de bani care figurau ca împrumuturi;
- efectuarea confruntării între Puiu Viorel și Ciorbă Sergiu, și
- efectuarea expertizei grafologice suplimentare, cu prezentarea mostrelor de semnături ale lui Volna Veaceslav, Puiu Viorel și Ciorbă Sergiu, precum și ale angajaților „Total Consulting” SRL care au avut acces la documentele contabile ale „Privex Prim” SRL.

Au semnalat că prin prisma prevederilor art. 251 Cod de procedură penală, sunt nule declarațiile părții vătămate Puiu Viorel, or acesta nu a fost recunoscut în calitate de parte vătămată, iar declarațiile date sunt o metodă de răzbunare față de inculpat.

Aici, au remarcat că anume recunoașterea neîntemeiată a lui Puiu Viorel în calitate de parte vătămată a dus la anularea ilegală a ordonanței de încetare a urmăririi penale din 02 iulie 2013.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2019, a fost respins ca nefondat apelul declarat de procuror și a fost admis apelul declarat de avocatul Chirica Iurie în numele inculpatului și inculpat.

A fost casată total sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Rusu Igor a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

5.1 Pentru a pronunța decizia, instanța de apel a reținut că prin rechizitoriul din 29 mai 2015, Rusu Igor a fost învinuit de faptul că: în perioada

01 ianuarie 2007 – 31 decembrie 2009, activând în baza ordinului nr. 1 din 05 iunie 2003, emis de directorul Puiu Viorel, în calitate de contabil șef al „Privex Prim” SRL, cod fiscal xxxxx, cu sediul amplasat în xxxxx, și fiind responsabil de valorile materiale aflate în gestiunea sa, veniturile obținute de la acordarea serviciilor conform genului de activitate a întreprinderii, ce consta în prelucrarea și fasonarea sticlei plate și deținând posibilitatea de a gestiona mijloacele financiare ale întreprinderii, în intervalul de timp indicat depunea banii încasați în urma activității comerciale a întreprinderii la contul bancar ca încasări de la comercializare, fapt reflectat în rulajele bancare de pe conturile deschise în BC „Victoriabank” SA, iar în contabilitatea întreprinderii, pe care personal o administra, reflecta aceste mijloace bănești ca împrumuturi.

Drept urmare a acțiunilor ilegale întreprinse, folosind situația de serviciu, Rusu Igor a cauzat întreprinderii „Privex Prim” SRL un prejudiciu material în sumă de 1 075 525, 38 lei, fapt confirmat prin conținutul expertizei judiciar-contabile nr. 2332 din 02 aprilie 2011, astfel „Privex Prim” SRL fiindu-i cauzat un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

Acuzarea a încadrat aceste acțiuni ale inculpatului în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, conform indicilor calificativi: *„însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită în proporții deosebit de mari”*.

5.2. Instanța de apel a indicat că prima instanță greșit a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpatului în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, or această concluzie nu este fundamentată pe un cumul de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care ar corobora între ele, așa cum prevăd regulile de apreciere a probelor de la art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală.

Având în susținere prevederile art. 389 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel a menționat că împrejurările ce determină necesitatea achitării inculpatului de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, rezultă din totalitatea de probe cercetate în ședința de judecată.

În particular, instanța de apel a verificat legalitatea și temeinicia sentinței în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal, și anume: declarațiile inculpatului Rusu Igor (f.d. 184-187, vol. V), ale reprezentantului părții civile „Privex Prim” SRL, Roșca Vladislav (f.d. 161, vol. V), ale martorilor Popușoi Petru (f.d. 168-169, vol. V), Puiu Viorel (f.d. 165-167, vol. V), Vutcărău Vasile (f.d. 170-171, vol. V), Ciorbă Sergiu (f.d. 172-175, vol. V) și Oleinic Vadim (f.d. 176-179), și ale expertului Sajin Petru (f.d. 181-183, vol. V), date în ședința de judecată, ordonanța de începere a urmăririi penale din 26 octombrie 2010 (f.d. 1, vol. I), certificatul de înregistrare a „Privex Prim” SRL din 28 mai 2003 (f.d. 117, vol. I), ordinul nr. 2/03 din 05 iunie 2003 de încadrare a lui Rusu Igor în funcția de contabil-șef al „Privex Prim” SRL (f.d.

118, vol. I), încheierea de audit a controlului tematic nr. 06 din 28 mai 2010, întocmită de „Consulting Modern” SRL (f.d. 132-135, vol. I), extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice nr. 162 din 13 ianuarie 2010 în privința „Privex Prim” SRL (f.d. 146, vol. I), plângerea administratorului „Privex Prim” SRL, Puiu Viorel, din 11 iunie 2010 (f.d. 154, vol. I), încheierea Judecătorei Economice de Circumscripție din 01 martie 2010 (f.d. 162, vol. I), contractul nr. 07-CONT/09 din 10 februarie 2008, încheiat între „Total Consulting” SRL și „Privex Prim” SRL (f.d. 233-234, vol. I), ordonanța din 24 ianuarie 2011 de recunoaștere în calitate de reprezentant legal al „Privex Prim” SRL (f.d. 238-239, vol. I), ordonanța din 24 ianuarie 2011 de recunoaștere a „Privex Prim” SRL în calitate de parte vătămată (f.d. 240, vol. I), raportul de expertiză judiciar-contabilă nr. 2332 din 27 octombrie 2011 (f.d. 252-266, vol. I), ordonanța din 15 decembrie 2011 de recunoaștere a lui Rusu Igor în calitate de bănuț de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal (f.d. 130, vol. II), ordonanța din 14 martie 2012 de punere a lui Rusu Igor sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal (f.d. 144-145, vol. II), hotărârea Judecătorei Economice de Circumscripție din 08 decembrie 2011 (f.d. 178-180, vol. II), decizia Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2012 (f.d. 26-28, vol. III), decizia Curții Supreme de Justiție din 25 octombrie 2012 (f.d. 31-32, vol. III), încheierea Curții Supreme de Justiție din 13 martie 2013 (f.d. 34-36, vol. III), procesul-verbal de percheziție din 19 aprilie 2012 a spălătoriei auto a „Privex Prim” SRL (f.d. 47-48, vol. III), procesul-verbal de examinare a obiectelor din 29 august 2012 (f.d. 49-50, vol. III), ordonanța din 19 aprilie 2012 de recunoaștere și anexare la cauza penală a corpurilor delictive și a mijloacelor materiale de probă (f.d. 51, vol. III), raportul de expertiză nr. 457 din 01-07 februarie 2012 (f.d. 103-104, vol. III), raportul de expertiză grafoscopică nr. 185-215 din 15 mai 2012 (f.d. 109-115, vol. III), raportul de expertiză nr. 1838 din 16 octombrie 2012 (f.d. 121-146, vol. III), raportul de expertiză nr. 2083 din 19 octombrie 2012 (f.d. 148-222, vol. III) și procesul-verbal nr. 3 din 13 mai 2015 al Adunării generale a asociaților „Privex Prim” SRL (f.d. 194, vol. IV).

De asemenea, instanța de apel și-a bazat decizia pe declarațiile unor persoane care au fost audiate în ședința instanței de apel, și anume pe declarațiile inculpatului Rusu Igor (f.d. 243, vol. V), ale martorului Puiu Viorel (f.d. 229-230, vol. VI) și ale expertului Sajin Petru (f.d. 61-63, vol. VI).

În succesiunea celor relatate, instanța de apel a notat că din analiza probelor administrate, apreciate conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, rezultă că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a relevat că raportul de expertiză judiciar-contabilă nr. 2332 din 27 octombrie 2011 reprezintă una dintre probele principale pe

care acuzarea și-a bazat învinuirea lui Rusu Igor de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal.

Aici, instanța de apel a indicat că prin acest raport de expertiză, s-a constatat că în perioada anului 2007, mijloacele bănești primite de la prestarea serviciilor și comercializarea mărfurilor au fost depuse la bancă, iar în perioada anilor 2008-2009, au fost efectuate achitări pentru împrumuturi care nu se confirmă prin documente, ca fiind introduse în casa „Privex Prim” SRL conform contului de evidență contabilă 241 (casa), în beneficiul persoanei fizice Rusu Igor în sumă de 1 014 767, 54 lei, și reflectarea ca împrumuturi în sumă de 2 096 441, 34 lei.

În același timp, instanța de apel a considerat că respectivul raport de expertiză nu poate fi pus la baza unei sentințe de condamnare, în condițiile în care expertului nu i-au fost prezentate toate documentele primare necesare pentru efectuarea expertizei judiciar-contabile, inclusiv pentru a contrapune datele din Registrul mașinii de casă și control al „Privex Prim” SRL cu datele ce țin de transferurile bancare ale întreprinderii, iar inculpatul a fost lipsit de dreptul de a formula întrebări în adresa expertului.

Mai mult, instanța de apel a remarcat că forma electronică a programului 1C nu se regăsește printre documentele ce au fost puse la dispoziția expertului, cu toate că acesta a declarat în ședința de judecată că i-a fost prezentată și forma electronică a programului 1C.

Astfel, instanța de apel a arătat că, acuzarea nu a reușit să demonstreze că fapta inculpatului întrunește semnele obiective ale componenței de infracțiune prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal.

Instanța de apel a evidențiat că martorii Ciorbă Sergiu și Oleinic Vadim au confirmat că între inculpat și Puiu Viorel existau relații conflictuale, cât și faptul că o parte dintre mijloacele bănești încasate de „Privex Prim” SRL era inclusă în contabilitatea întreprinderii cu titlu de împrumuturi, însă aceștia nu au relatat că banii erau sustrași nemijlocit de inculpat.

Iar, făcând referire la raportul de expertiză nr. 457 din 01-07 februarie 2012, raportul de expertiză grafoscopică nr. 185-215 din 15 mai 2012, raportul de expertiză nr. 1838 din 16 octombrie 2012 și raportul de expertiză nr. 2083 din 19 octombrie 2012, instanța de apel a notat că o parte dintre actele contabile relevante speței au fost semnate de o persoană prin imitarea semnăturii inculpatului.

În această conjunctură, instanța de apel a mai menționat că, acuzarea nu a prezentat probe directe care să dovedească faptul că în urma activității sale de contabil șef în cadrul „Privex Prim” SRL, inculpatul ar fi cauzat întreprinderii un prejudiciu patrimonial efectiv.

6. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar în termen de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, acesta invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală

și solicitând casarea totală a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

6.1 În argumentarea recursului, procurorul a specificat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Așadar, a reiterat argumentele expuse în apelul acuzării, indicând că instanța de apel nu s-a pronunțat motivat asupra nici unuia dintre aceste argumente.

Consideră că instanța de apel a interpretat greșit probele pe care le-a prezentat acuzarea în sprijinul învinuirii lui Rusu Igor de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal.

Aici, a mai declarat că instanța de apel nu și-a motivat aprecierea critică a probelor acuzării și s-a limitat la o expunere succintă și pur teoretică a semnelor subiective și obiective ale componentelor de infracțiune prevăzute de art. 191 alin. (5) și 196 alin. (4) Cod penal, fără a examina corespunderea între semne și acțiunile inculpatului.

A elucidat conținutul probelor acuzării și a punctat că instanța de apel nu a efectuat o analiză amplă a acestora, ce ar fi conformă cu regulile de apreciere a probelor, prevăzute de art. 101 Cod de procedură penală.

A relevat că instanța de apel urma să aprecieze critic declarațiile inculpatului, or acestea nu coroborează cu alte probe din dosar, inclusiv cu probele administrate la inițiativa apărării.

A notat că din materialele cauzei nu rezultă că inculpatul i-ar fi împrumutat „Privex Prim” SRL mijloacele bănești pe care ulterior le-a dobândit, deoarece potrivit reglementărilor în vigoare în perioada anilor 2007-2009, împrumuturile acordate întreprinderii trebuiau să fie reflectate în contul de evidență contabilă 539, însă în perioada de referință a fost legal reflectat doar împrumutul acordat de „Elvitis-Com” SRL, confirmat și prin contractul de împrumut corespunzător.

A reliefat că inculpatul așa și nu a prezentat instanței documente ce ar confirma versiunea împrumutării „Privex Prim” SRL a mijloacelor bănești respective.

A afirmat că inculpatul nu este îndreptățit să invoce necunoașterea acestor reglementări, or la 10 februarie 2008, „Privex Prim” SRL a încheiat cu „Total Consulting” SRL un contract de ținere a evidenței contabile.

A făcut trimitere la caracterul lipsit de putere de convingere a declarațiilor inculpatului și din perspectiva că nu este cert aportul financiar al inculpatului la construcția spălătoriei auto, în condițiile în care în anul 2013, acesta i-a transmis lui Vutcărău Vasile dreptul de proprietate asupra spălătoriei auto în contul stingerii unei datorii, cu toate că inculpatul pretinde că în perioada anilor 2007-2009, „Privex Prim” SRL i-a rambursat anumiți bani.

În altă ordine de idei, a susținut că instanța de apel greșit a apreciat critic declarațiile expertului Sajin Petru pe baza dubiilor ce țin de licențierea programului 1C utilizat de „Privex Prim” SRL, or importanță are doar aprecierea veridicității datelor din forma electronică a programului 1C, care au fost prezentate expertului spre examinare.

A indicat că apărarea niciodată nu a invocat neveridicitatea acestor date, cu atât mai mult că acestea au fost prezentate de „Total Consulting” SRL, ale căror servicii au fost contractate însuși de inculpat în calitate sa de contabil șef al „Privex Prim” SRL, iar expertul Sajin Petru nu a stabilit divergențe între datele respective și actele contabile ce i-au fost prezentate.

Consideră că instanța de apel eronat și-a bazat soluția de achitare pe procesul-verbal nr. 3 din 13 mai 2015 al adunării generale a asociaților „Privex Prim” SRL, în situația în care viziunea actuală a întreprinderii în privința acțiunilor inculpatului a fost determinată de remanieri în structura asociaților „Privex Prim” SRL, inculpatul obținând un rol decisiv în cadrul întreprinderii.

7. Avocatul Chirica Iurie în numele inculpatului și inculpatul au depus referință asupra recursului declarat, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia.

8. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta este pasibil admiterii din următoarele considerentele.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarată de către acuzatorul de stat, drept temei pentru casarea deciziei instanței de apel se invocă prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căroră, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.*

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit a ajuns la concluzia că criticile aduse de către recurent și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării.

În acest context instanța de recurs menționează, că conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În speță, potrivit rechizitoriului Rusu Igor a fost deferit judecării pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute art. 191 alin. (5) Cod penal, conform indicilor calificativi – *delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșite în proporții deosebit de mari.*

Din conținutul rechizitoriului rezultă că lui Rusu Igor i-a fost incriminată următoarea faptă, *„în perioada cuprinsă în intervalul de timp între 01.01.2007-31.12.2009, Rusu Igor activând în baza ordinului nr. 1 din 05.06.2003 emis de directorul Puiu Viorel în calitate de contabil-șef al Societății cu Răspundere Limitată „PRIVEX PRIM” SRL, cod fiscal xxxxx, cu sediul amplasat în apartamentul xxxxx și fiind responsabil de valorile materiale aflate în gestiunea sa, acționând intenționat, având scop de profit exprimat prin însușirea surselor bănești încasate de către „PRIVEX PRIM” SRL de la acordarea serviciilor conform genului de activitate ce consta în prelucrarea și fasonarea sticlei plate și deținând posibilitatea de a gestiona mijloacele financiare ale întreprinderii, în intervalul de timp indicat, depunea banii încasați în urma activității comerciale a întreprinderii la contul bancar ca încasări de la comercializare, fapt reflectat în*

rulajele bancare de pe conturile deschise în BC „Victoriabank” SA, iar în contabilitatea întreprinderii, pe care personal o administra, reflecta aceste mijloace bănești ca împrumuturi.

Ulterior, Rusu Igor urmărind același scop de voalare a intenției criminale de însușire a surselor financiare, a întocmit contracte fictive privind acordarea împrumuturilor bănești precum, că oferite de dânsul întreprinderii nominalizate, prin ce și-a creat premise de însușire ulterioară a sumei, „pseudo” creditate.

Drept urmare a acțiunilor ilegale întreprinse, folosind situația de serviciu, punând la bază contractele fictive de împrumut, adică utilizând documente frauduloase cu conținut denaturat, Rusu Igor a delapidat de la persoana juridică - Societatea cu Răspundere Limitată „PRIVEX PRIM” SRL suma de 1075525,38 lei, fapt confirmat prin conținutul expertizei judiciar-contabile nr. 2332 din 02.04.2011, astfel părții vătămate nominalizate, adică Societății cu Răspundere Limitată „PRIVEX PRIM” SRL, cod fiscal xxxxx, fiindu-i cauzat un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.”

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia că la caz nu a fost dovedită vinovăția inculpatului Rusu Igor în săvârșirea infracțiunii de delapidare a averii străine și a reîncadrat acțiunile inculpatului în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, conform indicilor calificativi: „cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire”.

Astfel, potrivit sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 21 noiembrie 2017, a fost încetat procesul penal în privința lui Rusu Igor în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Având în vedere reîncadrarea faptelor imputate inculpatului potrivit semnelor calificative ale altei infracțiuni decât cea în care au fost încadrate inițial de către organul de urmărire penală, prima instanță a constatat următoarea situație de fapt, „Rusu Igor, în perioada 01 ianuarie 2007 – 31 decembrie 2009, activând în baza ordinului nr. 1 din 05 iunie 2003, emis de directorul Puiu Viorel, în calitate de contabil șef al „Privex Prim” SRL, cod fiscal xxxxx, cu sediul amplasat în xxxxx, și fiind responsabil de valorile materiale aflate în gestiunea sa, veniturile obținute de la acordarea serviciilor conform genului de activitate a întreprinderii, ce consta în prelucrarea și fasonarea sticlei plate și deținând posibilitatea de a gestiona mijloacele financiare ale întreprinderii, în intervalul de timp indicat depunea banii încasați în urma activității comerciale a întreprinderii la contul bancar ca încasări de la comercializare, fapt reflectat în rulajele bancare de pe conturile deschise în BC „Victoriabank” SA, iar în contabilitatea întreprinderii, pe care personal o administra, reflecta aceste mijloace bănești ca împrumuturi.

Drept urmare a acțiunilor ilegale întreprinse, folosind situația de serviciu, Rusu Igor a cauzat întreprinderii „Privex Prim” SRL un prejudiciu material în

sumă de 1 075 525, 38 lei, fapt confirmat prin conținutul expertizei judiciar-contabile nr. 2332 din 02 aprilie 2011, astfel „Privex Prim” SRL fiindu-i cauzat un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.”

La rândul său, instanța de apel ajungând la concluzia respingerii ca nefondat a apelului declarat de către procuror și aditerii apelului declarat de către avocatul Chirica Iurie în numele inculpatului și inculpat, a casat total sentința, și pronunțând o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, a dispus achitarea lui Rusu Igor de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

La acest aspect, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Potrivit practicii judiciare constante, una din condițiile adoptării unei sentințe legale este corespunderea părții descriptive a ei cu circumstanțele constatate în ședința de judecată. La întocmirea ei, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală, în aceeași consecutivitate.

Partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă:

- indicarea învinuirii, expunerea circumstanțelor cauzei constatate de instanță;

- analiza probelor, temeinicia concluziilor instanței despre faptul că învinuirea nu și-a găsit confirmare, precum și motivarea de ce instanța respinge probele puse la baza învinuirii.

Contrar cerințelor evidențiate, Colegiul penal constată că instanța de apel rejudecând cauza și pronunțând o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță privind achitarea inculpatului, nu a indicat învinuirea adusă lui Rusu Igor așa cum aceasta a fost descrisă în rechizitoriu, dar a descris fapta constatată de către prima instanță prin care acțiunile inculpatului au fost reîncadrate din prevederile art. 191 alin. (5) Cod penal în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, în context nefiind clar de sub învinuirea căror fapte este achitat inculpatul.

Mai mult, analizând partea descriptivă a deciziei instanței de apel și argumentele care au fundamentat soluția de achitare, instanța de recurs constată că motivarea este una contradictorie, ori deși Rusu Igor a fost achitat din motiv că *fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii* prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, în decizie instanța a accentuat de nenumărate ori, că în cadrul cercetării judecătorești *nu au fost prezentate careva argumente plauzibile, precum și probe concludente și pertinente* ce ar confirma că inculpatul Rusu Igor, în perioada 01.01.2007-31.12.2009, activând în baza ordinului nr. 1

din 05.06.2003 emis de directorul Puiu Viorel în calitate de contabil-șef al SRL „Privex-Prim”, folosind situația de serviciu, a cauzat întreprinderii SRL „Privex-Prim” un prejudiciu material în sumă de 1075525,38 lei.

O altă contradicție depistată de către instanța de recurs se referă la faptul, că instanța de apel constatând lipsa laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 191 Cod penal în acțiunile inculpatului Rusu Igor, a stabilit lipsa urmărilor prejudiciabile sub formă de prejudiciu patrimonial efectiv, iar în acest sens a luat la bază declarațiile reprezentantului părții civile SRL „Privex Prim”, Roșca Vladislav, din care rezultă că, potrivit hotărârii comitetului fondatorilor, s-a constatat că nu există careva prejudiciu cauzat SRL „Privex Prim”, fapt confirmat prin procesul-verbal al adunării generale a asociaților SRL „Privex Prim” din 27.01.2016 (vol.IV, f.d.241).

Pe de altă parte, în continuare instanța de apel evidențiază, următoarele: „...deși, prin procesul-verbal al adunării generale a asociaților SRL „Privex Prim” din 27.01.2016, nu s-a constatat careva prejudiciu cauzat SRL „Privex Prim”, instanța de apel reține că la efectuarea raportului de expertiză nr. 2332 din 02.04.2011, însăși expertul Sajin Petru a menționat că la efectuarea acestuia nu a dispus de toate materialele necesare, mai mult ca atât, fiind transmis un USB drive în interiorul căruia era înregistrat programul 1C, dânsul nu cunoaște dacă versiunea programului era sau nu licențiată.”

În contextul dat, deși instanța de apel reține la baza soluției de achitare anumite probe care ar confirma că inculpatul nu a cauzat prejudiciu SRL „Privex Prim”, în același timp însăși instanța de apel pune la îndoială această concluzie, reținând declarațiile expertului Sajin Petru, care a menționat că la efectuarea raportului de expertiză nr. 2332 din 02.04.2011, nu a dispus de toate materialele necesare.

Pe când potrivit practicii judiciare, în sentința de achitare nu se admite includerea unor formulări contradictorii care pun la îndoială nevinovăția celui achitat.

De altfel, având în vedere că instanța de apel a respins apelul declarat de către procuror, urma ca în conținutul deciziei să desfășoare analiza probelor pe care s-a bazat la adoptarea soluției, cu indicarea motivelor care au fundamentat concluzia elaborată, conform rigorilor impuse de prevederile art. art. 414, 417 Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora precum și legătura lor cu conținutul altor probe care în

ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Totodată, având în vedere că apelul este și o cale de reformare a hotărârii, iar în cazul admiterii lui, dacă se constată încălcări ale prevederilor legale hotărârea atacată este desființată integral sau în parte, în virtutea acestor competențe atribuite prin lege, la rejudecarea cauzei instanța de apel va ține cont de aspectele evidențiate urmând să înlăture și erorile comise de către prima instanță.

La acest segment, instanța de recurs va accentua că nici prima instanță la pronunțarea sentinței de încetare a procesului în baza art. 196 alin. (4) Cod penal în privința lui Rusu Igor nu a respectat întru totul prevederile art. art. 394-397 Cod de procedură penală.

Aici urmează a se evidenția, că la constatarea faptei ca fiind dovedită în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, prima instanță a exclus următorul pasaj din rechizitoriu: *„Ulterior, Rusu Igor urmărind același scop de voalare a intenției criminale de însușire a surselor financiare, a întocmit contracte fictive privind acordarea împrumuturilor bănești precum, că oferite de dânsul întreprinderii nominalizate, prin ce și-a creat premise de însușire ulterioară a sumei „pseudo” creditate*”, însă în sentință nu a motivat această excludere în nici un mod.

Mai mult, deși a ajuns la concluzia reîncadrării faptelor imputate inculpatului în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, potrivit semnelor calificative *„cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire”*, prima instanță a constatat pe de o parte cauzarea de daune materiale întreprinderii prin abuz de încredere, iar pe de altă parte a conchis lipsa în acțiunile inculpatului a intenției directe de a însuși bunurile întreprinderii, deoarece Rusu Igor este unicul asociat, fondator și contabil-șef al întreprinderii. Astfel, că în speță prima instanță nu a analizat toate elementele infracțiunii prevăzute de art. 196 Cod penal, raportate la faptele incriminate inculpatului, ținând cont de faptul că victima acestei infracțiuni poate fi doar proprietarul.

Potrivit practicii judiciare constante, sentința urmează a fi expusă în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea.

Față de considerentele mai sus arătate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că în speță se confirmă prezența temeiurilor pentru recurs invocate de recurent și prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, erori care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar și necesită casarea deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de

procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și recurs, iar în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2019, în cauza penală în privința lui Rusu Igor xxxxx și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **01 octombrie 2020.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor